

Handläggare
Maria Kearsley
Telefon: 0850802651

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2020-08-27

En gemensam deltagarstyrd ekoenhet för omställning, hållbarhet och integration

Svar på medborgarförslag.

Förslag till beslut

1. Medborgarförslaget besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar medborgarförslaget till trafیکنämnden för vidare hantering.

Sammanfattning

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har mottagit ett medborgarförslag om att staden ska ta fram en vision och projektplan för utveckling av en urban ekoenhet på Järvafältet. Som ett första steg föreslås att ideella och ekonomiska odlingsföreningar, mot låga arrendekostnader, ska få tillgång till odlingsenheter på cirka två hektar. Odlingsföreningarna bör enligt förslaget bilda ett utvecklingsråd tillsammans med stadsdelsförvaltningen. Rådet föreslås arbeta med den långsiktiga utvecklingen av Hästa gård för att omvandla denna till en experimentell enhet för ekologisk stadsodling.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att öka möjligheter för stadnära odling i stadsdelsområdet för att bidra till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Ansvar för den övergripande utvecklingen av Järvafältet ligger inte på stadsdelsnämnden utan på trafiknämnden. Samarbete pågår däremot gällande ett underlag för den strategiska utvecklingen av Järva friområde på kort och lång sikt som trafikkontoret bereder. Förvaltningen ansvarar för förvaltning av en del av Järvafältet och har inte rådighet över den övergripande strategiska inriktningen eller gårdarna som förslagsställarna hänvisar till.

Bakgrund

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har den 27 april mottagit ett medborgarförslag om att staden ska ta fram en vision och projektplan för utveckling av en urban ekoenhet på Järvafältet. Samma förslag lämnades in och behandlades en första gång 2017.

Med tanke på förutspådda problem med tillgången till grönsaker i samband med covid-19 har förslagsställaren valt att aktualisera medborgarförslaget från 2017 och skickat in samma förslag för ny bedömning. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sammanträdet den 28 maj 2020 att ge förvaltningen i uppdrag att bereda medborgarförslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling och medborgarservice. Rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter. Förvaltningen har samrått med stadsmiljöavdelningen på trafikkontoret.

Ärendet

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har mottagit ett medborgarförslag om att staden ska ta fram en vision och projektplan för utveckling av en urban ekoenhet på Järvafältet. I medborgarförslaget föreslås att ekoenheten ska vila på deltagardemokratiska och kooperativa styres- och samarbetsformer och ska tas fram i samverkan med boende, föreningar och stadens styrande.

Som ett första steg föreslås att ideella och ekonomiska odlingsföreningar, mot låga arrendekostnader, ska få tillgång till odlingsenheter på cirka två hektar. Odlingsföreningarna bör enligt förslaget bilda ett utvecklingsråd tillsammans med stadsdelsförvaltningen. Rådet ska arbeta med den långsiktiga utvecklingen av Hästa gård för att omvandla denna till en experimentell enhet för ekologisk stadsodling. Rådet ska också samverka med universitet och forskare samt undersöka hur enheten ska kunna erbjuda jobb, rehabilitering, arbetsträning, praktik, introduktion för nyanlända och resiliensforskning.¹

Förslagsställarna pekar på risker med den globaliserade livsmedelsmarknaden, som klimatpåverkan och minskade möjligheter till självförsörjning. De framhåller stadsodling som ett sätt att minska städernas sårbarhet vid krissituationer.

I medborgarförslaget betonas de ojämlika förhållanden som råder i Stockholm och att hälsoskillnaderna är stora mellan innerstadsdelar och förorter som finns i Rinkeby-Kista. Den föreslagna typen av stadsodling kan enligt förslagsställarna ge människor nya

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling och medborgarservice

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

¹ Resiliens är den långsiktiga förmågan hos ett system att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas.

erfarenheter och ökad förståelse för ekologiska sammanhang. Arbetet med odlingen kan dessutom öka tryggheten och i förlängningen också bidra till minskad kriminalitet.

Hästa gård är enligt förslagsställarna en unik resurs för odling. När det tidigare arrendeavtalet löpte ut 31 december 2017 ansåg förslagsställarna att Hästa gård skulle kunna användas för lokal matförsörjning, experimentell odling, leveranser till skol- och omsorgskök samt småskalig produktion av biogas och kompost. På sikt skulle arbetet växa och producera mat för många människor i Stockholmsområdet.

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att öka möjligheter för stadnära odling för att bidra till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet både i stadsdelsområdet och staden i stort.

I stadens budget för 2020 framhålls att livskvalitet och hälsa ska främjas genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion och genom att möjliggöra stadsodlingar i stadsdelsområdena kan stockholmarna ges utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. Stadsdelsnämnderna har även i uppdrag att utreda möjligheterna till utveckling av stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling. När det gäller odlingsmöjligheter finns inom stadsdelsområdet åtta koloniföreningar. Förvaltningen bedömer i dagsläget att odling i största möjliga mån bör koncentreras till befintliga koloniområden.

Igelbäckens kulturresevat ligger centralt på Järvafältet och fungerar som en viktig mötesplats för boende i omkringliggande stadsdelar. Reservatet ligger i en dalgång och odlingslandskapet är välbevarat och visar hur det såg ut i stockholmstrakten fram till förra sekelskiftet. Landskapet har präglats av verksamheterna på gårdarna Hästa, Granby, Akalla, Husby och Eggeby. Inom kulturresevatet finns både känsliga arter och historiska odlingslandskap där stor hänsyn behöver tas för att säkerställa att djur och växter inte störs eller att oåterkalleliga ingrepp i kulturlandskapet görs.

I december 2016 beslutade trafiknämnden om ett fortsatt uppdrag att utveckla Järva friområde i samråd med övriga tekniska nämnder samt Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder. Trafikkontoret bedriver ett arbete med att ta fram ett underlag för

den strategiska utvecklingen av Järva friområde på kort och lång sikt.

Det ryms inte inom stadsdelsnämndens uppdrag att ta fram en stadsövergripande vision för utvecklingen av Järvafältet. Förvaltningen ansvarar för förvaltning av del av Järvafältet och har inte rådighet över den övergripande strategiska inriktningen eller gårdarna som förslagsställarna hänvisar till. Hästa gård ligger inom Spånga-Tensta stadsdelsområde. Det tidigare arrendeaftalet för Hästa gård sades upp 2016 med beslut om avflyttning till den 31 december 2017. Trafikkontoret ansvarar för Hästa gård och i dag bedrivs viss verksamhet med djur på gården av Spånga gymnasium.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överför medborgarförslaget till trafiknämnden för vidare hantering. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Åsa Ljusberg
avdelningschef

Bilagor

1. Medborgarförslag för Järvafältet 2018
2. Följebrev om förnyelse av tidigare inlämnat medborgarförslag

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-08-11
Åsa Ljusberg, avdelningschef	2020-08-10